

"Öyle ise sen kendi kendine mâlik ol. Neden başkasının hesabına çalışmasını söylüyorsun?" Şeriklerin vekiline bir zerrenin "kendi kendine mâlik olamayacağına" dair verdiği cevabı izah eder misiniz?

Gözümüzün bir hücreesindeki bir zerreyi örnek alarak düşünelim. Bu zerre kendi başına buyruk olarak çalışıyor değildir. Yaptığı iş, vazife yaptığı hücreye bakmakta, hücre ise gözün tamamına nazar etmekte, göz ise sinir sistemi ve damarlar yoluyla bütün beden ile bağlı bulunmaktadır. O atomun ihatalı bir ilmi olması, yani göz hücrelerinden bütün bir bedene kadar her organı bilip tanınması gerekir ki ona göre adım atsın. Beden de kâinatın tümünden süzülmesine göre, göz hücreesindeki bir tek atomun yaratıcısı, sahibi ve mâliki ancak bütün kâinatın Halıkı olabilir.

"Her mevcuda müteveccih birer yüzüm ve bakar birer gözüm ve geçer birer sözüm bulunsaydı..." (1)

cümlesinden maksat, bütün kainata tasarruf edip hükmedecek sonsuz ilim, irade ve kudrete sahip olmak anlamındadır.

Mesela, bir arının hayatının varlığı ve devamı için bütün kainat çarklarının işlemesi ve hareket etmesi gerekir. Güneş, su ,hava, toprak, elementler, hassas bir sistem ve düzenle, uyumlu ve ölçülü bir şekilde beraber hareket etmeden bir canlı varlığını ve bekasını devam ettiremez. Bu yüzden arının hayatının teşekkülü için bütün kainat ve kainattaki sebeplerin hassas ve ölçülü bir surette çalışması ve hareket etmesi gerekiyor. Bu sebeplerden bir tanesi vazifesini terk etse hayat oluşmaz ve devam etmez.

Mesela, güneş olmasa hayat olmuyor, su olmasa yine olmuyor, toprak olmasa yine olmuyor, yıldız ve galaksiler sistemli ve dengeli hareket etmeseler yine hayat olmuyor. Zira, bir yıldız zerre kadar yörüngesini şaşırsa, bütün kainat fabrikasını yerle bir edecek ve hayata gerekli olan her şeyi dağıtacak. Demek çok uzakta hayattan alakasız gibi duran bir yıldızın da hayata bir katkısı ve müdahalesi vardır.

Bu da gösteriyor ki, hayat bütün kainattan süzülüp gelen bir damla, bir meyve, bir neticedir. Küçük bir arı, hayat sayesinde bütün kainatla alakadar olup bütün sebeplerin bir muhassalası ve neticesi oluyor. Yani arı basit bir cüz iken, hayat ile bütün kainatla alakadar külli hükmüne geçiyor. Arı, hayat sayesinde bütün o külli unsurlara efendi oluyor, o azametli şeyler arıya hayat sayesinde hizmet ediyor.

İşte hayatın üstünde bütün kainatın hakkı ve hizmeti olması, nihayetsiz mühürleri sınırsız imzaları gösteriyor. Yani hayata sahip olmak, bütün kainata sahip olmakla mümkündür. Demek arıya hayatı kim veriyor ise kainata da sahip olan odur. Zira arı ile kainat muttasıl ve biribiri ile sıkı bir bağ içinde. Arı ile kainat arasındaki her bir bağ Allah'ın hayat üstündeki taklit edilmeyen mührünü gösteriyor. Hayat öyle bir sanat ki, onu Allah'tan başka kimse yapamaz ve taklit edemez.

Özet olarak, arıya hayatı verecek zatın, arının hayatında hizmet eden bütün unsurlara ve sebeplere müteveccih birer yüzü ve bakar birer gözü ve geçer birer sözünün bulunması, yani bunların hükmü ve tasarrufu içinde olması gerekir. Yoksa arıya hayatı bahşedemez. Bu sebeptendir ki Allah her bir sebebin yanında ve arkasında sonsuz ilim, irade ve kudreti ile hazır ve nazırdır ve hepsi onun kudretine nisbeten küçük çakıl taşları gibidir. Görmeyen bilmeyen ve gücü olmayan bir zatın bütün kainatı istihdam ederek arıya hayat bahşetmesi mümkün değildir.

(1) bk. [Sözler, Otuz İkinci Söz.](#)